

„Mezinárodní hodnocení vysokoškolských systémů a institucí“

Jak název disertační práce Aleše Bartuška napovídá, práce je zaměřena na mezinárodní hodnocení a srovnávání vysokoškolských institucí i systémů. Práce je rozčleněna do 7 kapitol, přičemž první představuje východiska práce, kapitoly dvě až šest lze rozdělit na dvě základní části, kdy v první z nich autor analyzuje nejlivnější celosvětové žebříčky – *Academic Ranking of World Universities (ARWU)*, známý též pod názvem *Šanghajský ranking*, dále *QS World University Ranking (QS)* a v neposlední řadě *Times Higher Education World University Ranking (THE)*, zabývá se jejich přínosy a riziky na rozvoj vysokých škol i celých národních systémů a na základě zjištěných silných i slabých stránek tří výše uvedených srovnání konstruuje svůj vlastní „metažebříček“ s názvem *Cross Ranking*. Tuto část pokrývají kapitoly dvě až pět. Výsledky svého bádání představené v části první pak využívá ve druhé části práce reprezentované kapitolou šest, ve které zpracovává hodnocení českých veřejných vysokých škol za pomoci metodologie, kterou vytvořil. Sedmá kapitola shrnuje výsledky a uvádí závěry.

V první kapitole autor analyzuje tři hlavní příčiny proměn vysokoškolských systémů i institucí samotných, tj. 1) globalizaci a její vliv na univerzity, které spolu často na úkor spolupráce soutěží, 2) kvantitativní expanzi vysokého školství, tzv. masifikaci vysokoškolských systémů a její vliv na rostoucí počty jak vysokých škol, tak studentů a 3) fakt, že v důsledku masifikace, začaly vysoké školy plnit různé role a funkce a vyjmenovává důsledky, které taková diverzifikace přináší. Žádný z nich podrobněji neanalyzuje. Na závěr vyslovuje myšlenku, že fakt, „že v Evropě jako celku i v jednotlivých zemích donedávna chyběly všeobecné přístupné a srozumitelné nebo dokonce srovnatelné informace o zaměření a funkcích škol“, bránil a zpomaloval vytváření Evropského prostoru vysokého školství (*European Higher Education Area*). Ani toto tvrzení dále nikterak nevysvětluje. V další části kapitoly stručně charakterizuje mezinárodní srovnání, která hodnotí kvalitu vysokých škol, a zmiňuje jejich některá pozitiva i úskalí. Vyzdvihuje trefně některé myšlenky irské badatelky Ellen Hazelkornové, která se vlivy světových žebříčků na vysoké školy i národní systémy dlouhodobě zabývá. V podkapitole třetí ukazuje, jaké trendy a vize ve vývoji mezinárodních žebříčků můžeme sledovat, zmiňuje U-Multirank, který nebyl vytvořen jako klasický žebříček, ale spíše jako nástroj, který nabízí srovnání, aniž by stanovoval pořadí vysokých škol. V závěru tvrdí, že díky globalizaci, rostoucí ekonomické integraci a větší potřebě mobility, je třeba prohloubit nadnárodní spolupráci v oblastech zajišťování kvality a transparentnosti, tedy že „*chce-li Evropa mobilitu, potřebuje systém mezinárodního rozpoznávání, a proto potřebuje systémy pro mezinárodní zajišťování kvality*“. Zde by bylo vhodné trochu vysvětlit rozdíl mezi hodnoceními v rámci systémů zajišťování kvality a hodnoceními založenými na výsledcích rankingů, které řadí vysoké školy do jedné tabulky. Ať už jsou jakkoliv propracované a komplexní, nemohou být výsledky žebříčků zaměňovány za vyjádření kvality instituce, zejména pak v oblasti vzdělávací. Autor si toto uvědomuje a **jako cíle své práce uvádí: 1) přispět ke správnému chápání a interpretaci žebříčků** a upozorňuje, že dělat na základě nich jednoduché závěry je sice „*lákavé, ale zavádějící a může být nebezpečné*“. **2) Na základě svých dlouholetých zkušeností a studia mezinárodních hodnocení připravit vlastní mezinárodní hodnocení vysokoškolských systémů a institucí a vlastní národní srovnání českých veřejných vysokých škol.**

V kapitole druhé autor posuzuje **vliv žebříčků vysokých škol a jejich dopadů na vzdělávací politiky a institucionální strategie**. Po stručném úvodu ji dělí do 4 podkapitol: 2.1 Pozitivní přínos žebříčků vysokých škol, 2.2 Rizika žebříčků vysokých škol, 2.3 Důsledky konceptu žebříčků vysokých škol, 2.4 Vliv žebříčků vysokých škol na institucionální strategie.

Do jisté míry rozvíjí některé myšlenky naznačené v kapitole jedna. V úvodu postrádám poněkud obšírnější rozbor toho, jaké žebříčky se vyskytují (autor píše, že aktuální mezinárodní evidence žebříčků IREG uvádí 46), jaké jsou trendy jejich vývoje. Je škoda, že se autor nepokusil žebříčky trochu rozčlenit – např. zda řadí vysoké školy do jakési tabulky, zda jako např. *Leiden Ranking* upustily od stanovování pořadí institucí (jde o volbu uživatele) či vůbec zde nezmiňuje *U-Multirank*, který se od databáze, ze které si uživatel sestaví svoje vlastní srovnání, posunul na půl cesty, k sestavování vybraných žebříčků. Nikterak není zmíněn ani jiný trend, jímž je rostoucí počet žebříčků, které publikují společnosti stojící za srovnáními *QS World University Ranking* a *THE World University Ranking* a v důsledku toho i rostoucí počty institucí vstupujících do hodnocení apod.

Nicméně kapitola hezky vystihuje pozitivní přínosy žebříčků i jejich rizika a dopady na národní systémy vysokých škol. Jenom není vždy jasné, kdy autor vychází z některé z publikací v seznamu použitých zdrojů, kdy se jedná o jeho vlastní názor a odkud vyplývá. Např. na str. 20 tvrzení: „*Žebříčky mají rovněž dopad na řízení vysokoškolských institucí. Ve světě existuje řada případů, kdy se plat nebo funkce předních představitelů univerzity odvíjí od toho, jak si škola vede v žebříčku. Umístění v žebříčku se ovšem také stává například podmínkou pro nárokování dalších finančních prostředků*“; nebo „*Na úrovni systémů se ukazuje, že tzv. světové univerzity mohou být financovány na úkor institucí, které sledují jiné společenské cíle, což může mít zásadní vliv na rozvoj systému jako celku*“. Aniž bych s těmito vybranými tvrzeními chtěla polemizovat, zasloužila by si více vysvětlit a uvést zdroje. Takovýchto případů v kapitole druhé lze nalézt více.

Důležité jsou podkapitoly 2.3 a 2.4. Je škoda, že svým obsahem trochu splývají (možná to mohla být podkapitola jedna) i některá tvrzení se zde opakují, ať již jinými či týmiž slovy. To však neubírá uváděným důsledkům rankingů na závažnosti, spíše na údernosti vyjádření. Rozhodně varování zde publikovaná jsou důležitá, kapitoly by stály za přepracování a hlubší rozvedení např. nebezpečí, které plyne z toho, že to, co je považováno za kvalitu, určují vlivné rankiny a za nimi stojící komerční společnosti, nebo dopady nesprávných interpretací toho, co žebříčky říkají (a co nikoliv), na rozvoj systémů vysokého školství ve vybraných zemích, stejně jako otázky položené Ellen Hazelkorn a uvedené na konci kapitoly.

Třetí kapitola rozebírá podle autora tři nejvýznamnější a nejvlivnější světové žebříčky *Academic Ranking of World Universities* (ARWU), *QS World University Ranking* (QS) a *THE World University Ranking* (THE). Stálo by zato věnovat více pozornosti indikátorům, které žebříčky používají, a v návaznosti na cíl disertační práce více vysvětlit, o čem každý z nich vypovídá a o čem nikoliv. Např. zda v žebříčku existuje nějaké „exkluzivní“ kritérium, které významně oddělí univerzity na špici žebříčku od zbytku (typicky ARWU nositelé Nobelovy ceny). Za zmínku by jistě stálo i to, proč ARWU vznikl či specifický přístup THE k citovanosti, který dosti významně rozhoduje o pozici vysokých škol v celkovém pořadí (vysvětlil by např. i autorem zmiňovanou a nikterak neanalyzovanou nekonzistenci pořadí Vysoké školy báňské -Technické univerzity Ostrava v r. 2015) apod. Domnívám se, že by takovýto přístup napomohl k lepšímu porozumění těmto hodnocením, a v důsledku toho i lepšímu porozumění pozice, kterou v těchto žebříčcích zaujímají a mohou zaujímat české vysoké školy.

Trochu monotónně pak působí v každé kapitole uváděné přehledy umístění vysokých škol či počty zemí z TOP 100 apod. Autor tato konstatování nikterak nekomentuje ani nehodnotí. Bylo by např. zajímavé doplnit třetí kapitolu o to, zda existují a jaké jsou charakteristiky vysokých škol, které se umísťují v prvních desítkách ve všech třech srovnáních. Něco o tom již publikovala např. v této práci často zmiňovaná Ellen Hazelkorn, nicméně pro českého čtenáře by to bylo zajímavé, data mohla být aktualizována a opět by si čtenář mohl udělat lepší představu např. i o možnostech našich vysokých škol.

Jistě zajímavé je sledovat vzestup Číny a Singapuru, nicméně mezi uváděnými údaji se tato linie ztrácí a není ani více rozebrána.

Vrcholem celé práce pro mne je **kapitola čtvrtá, ve které autor představuje Cross Ranking, vlastní hodnocení vysokoškolských systémů, zejména v té části, která pracuje s kvalitativním, nikoliv pouze kvantitativním hodnocení systémů.** Je to jistě v České republice originální přístup, který přináší hluboký vhled do problematiky a poskytuje zajímavý nástroj pro mezinárodní srovnávání. Vzniká tak plastičtější obrázek, než jenom pohled, který získáváme rozborem konkrétního jednoho rankingu. Cenné jsou úvahy o tom, že excelentní umístění vysokých škol dané země ještě nemusí vypovídat o kvalitě celého systému vysokoškolského vzdělávání.

Navzdory názvu kapitoly je její výrazná část věnovaná hodnocení jednotlivých vysokých škol. Autor využívá různé úhly pohledu, které nabízejí tři nejznámější a nevlivnější žebříčky *Academic Ranking of World Universities* (ARWU), *QS World University Ranking* (QS) a *THE World University Ranking* (THE) a sestavuje vlastní „metažebříček“, pro který vybral název „Cross Ranking“. Kapitola je členěná do šesti podkapitol. Prvá (4.1) se zabývá metodologií hodnocení Cross Ranking a je z ní patrná pracnost a pečlivost, s níž autor v letech 2012, 2016 – 2019 vytvářel společnou databázi výsledků všech vysokých škol hodnocených v alespoň jednom z výše jmenovaných žebříčků. Čelil tak změnám vysokoškolských systémů některých zemí (regionů) či transformacím vysokých škol, ale i např. nepřesnostem institucí v názvech apod. Proč vybral rok 2012, autor v práci nikterak nezdůvodňuje, lze se domnívat, že chtěl, ukázat výrazné navyšování počtu vysokých škol, jichž se hodnocení týkalo (viz graf na str. 40) v r. 2012 a poté v letech 2016 - 2019. Nabízí se zde otázka, zda autor v této práci pokračoval, neboť poslední mezinárodní žebříčky, s nimiž pracoval, jsou z r. 2019. Pro aktuální vysokoškolskou politiku mohou tak být údaje již poněkud zastaralé.

Druhá podkapitola (4.2) se věnuje ukazatelům celkového i dílčího skóre vysokých škol. Pracoval se skóre v jednotlivých žebříčcích i v jeho jednotlivých dimenzích. Každá instituce získala jak celkové skóre v žebříčku, maximálně ve třech (nebo méně, byla-li klasifikována pouze v některém z nich), tak v jednotlivých dimenzích, maximálně v 17 (opět jich mohlo být méně). Celou situaci se autor pokusil zobrazit i graficky, nicméně v publikovaném formátu je obrázek velmi nepřehledný, konstatované závěry z něho vždy nelze dobře vyčíst. Zde by to chtělo vymyslet vizualizaci jinou. Následující kapitola (4.3) pojednává o výsledcích vysokoškolských institucí. Tyto výsledky autor správně zasazuje do celosvětového kontextu a vysvětluje i situaci tak, jak je typická pro různé části světa. Považuji ji za velmi zajímavou. Dotaz mám k přehledové tabulce (str. 44), kde není z nadpisu třetího sloupce zprava jasné, co tato čísla znamenají/ilustrují. Stále se jedná o kvantitativní výsledky žebříčků, nicméně se pěkně ukazuje, jak ošidné by bylo hodnotit vysoké školství v jednotlivých zemích či regionech pouze podle umístění na samotné špičce – při rozboru umístění nejlepších 25 institucí by se mohlo zdát, že nejlepší vysoké školy jsou v USA a Evropa za nimi výrazně zaostává. Nicméně již při analýze prvních 250 vysokých škol, tedy jednoznačně světové elity (jenom maličko přesahuje 1 % všech institucí poskytujících vysokoškolské vzdělání na světě), se ukazuje, že dominance se přesouvá na evropský kontinent. Patrný je zde také nástup Asie, tažený zejména Čínou. Jedná se o důležité závěry pro všechny, kteří se zabývají vysokoškolskou politikou či rozvojem systémů.

Kapitola 4.4 pracuje s bližšími profily vybraných vysokoškolských institucí, na kterých autor trefně ilustruje různé profily úspěšných vysokých škol, a tím i fakt, že diverzifikace vysokých škol probíhá nejenom v ČR (jak o tom pojednává kapitola 6 disertační práce), ale v i při mezinárodním úhlu pohledu. Nicméně doprovodný text je monotónní a nepřehledný. Velmi by mu prospěla vizualizace profilů dotčených institucí. Podkapitola 4.5 popisuje výsledky vysokoškolských institucí ČR. Jedná se pouze o přehled, v této kapitole postrádám autorův komentář, analýzu či hodnocení situace českých vysokých škol v mezinárodních srovnáních. Teprve poslední podkapitola (4.6) se skutečně věnuje tomu,

co říká nadpis, tedy srovnávání vysokoškolských systémů. Její myšlenka, tj. **srovnat vysokoškolské systémy nejenom podle kvantitativních ukazatelů (dosaženého skóre či počtu institucí, které v hodnocení uspěly), ale pokusit se změřit i jejich kvalitu, je skutečně nejzajímavější a nejoriginálnější z celé první části práce.** Autor konstruuje nový ukazatel, kdy souhrnné skóre všech vysokých škol dané země, které byly zařazeny do Cross Rankingu, vztahuje k její velikosti, přesněji součet dosaženého skóre všech vysokých škol vztahuje k 1 milionu obyvatel. Na tomto indikátoru názorně ukazuje rozdíly mezi světovými regiony. Vidíme, že neúspěšnější země nemusí být pouze ty, které mají neúspěšnější vysoké školy. I z tohoto důvodu by bylo velmi zajímavé, kdyby ranking systémů vysokého školství pokračoval, jak jsem psala výše, data, ze kterých je konstruován, se váží k r. 2019.

To, co bych chtěla některým podkapitolám této práce **vytknout** je fakt, že jejich celé části již byly publikovány, aniž to autor uvádí. Týká se to např. grafu na str. 40, pasáží v podkapitolách 4.3 (včetně přehledové tabulky) nebo 4.5 a 4.6. Lze je pravděpodobně nalézt v publikaci uvedené v seznamu použitých informačních zdrojů: BARTUŠEK, Aleš; KOUCKÝ, Jan, 2019. *Cross Ranking 2018: Comparing World Higher Education Systems and Institutions*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7603-048-0, nicméně i v internetovém magazínu Universitas ze dne 30. 12. 2019 pod názvem [Analýza: Nejlepší vysoké školy na světě a v Česku](#) autorů Jana Kouckého a Aleše Bartůška. V případě souhrnné tabulky s výsledky vysokoškolských systémů v kvantitativním i kvalitativním hodnocení Cross Ranking opět chybí zdroj. Je pouze mírně upravena z tabulky všech zemí hodnocených v Cross Ranking, kterou lze nalézt na stránkách Střediska vzdělávací politiky [zde](#). Ze stránek Střediska vzdělávací politiky se zdá, že práce po r. 2019 nepokračují.

Pátá kapitola obsahuje **analýzu vzájemných vztahů mezi všemi 17 dílčími dimenzemi ARWU, QS, THE a trojicí celkových výsledků v jednotlivých žebříčcích.** V podkapitole 5.1 autor zpracovává korelační analýzu mezi těmito 20 dimenzemi, nicméně blíže metodologii a své výpočty nepopisuje. Ukazuje na silné vztahy mezi některými dimenzemi jednotlivých žebříčků i mezi dimenzemi různých žebříčků. Ukazuje, že jednotlivé dimenze, byť se tváří, že postihují různé charakteristiky, ve skutečnosti postihují charakteristiky podobné (např. dimenze *Teaching* a dimenze *Research* v žebříčku THE, nebo mezi různými žebříčky, konkrétně dimenzemi *Teaching* v THE a *Academic Reputation* QS). V kapitole 5.2 se pak pokouší na základě metody vícerozměrného škálování, jak uvádí, založeném na tzv. euklidovských vzdálenostech mezi pozorováními, tedy na vzdálenostech mezi jednotlivými dimenzemi, své výsledky graficky znázornit. Obrázek, který získává je názorný - 12 z těchto dimenzí, v tom všechny tři, které zobrazují celkové výsledky, vyjadřují výzkumnou orientaci vysoké školy. Další shluk pak představuje mezinárodní orientaci (3 dimenze) a mezi výzkumným shlukem a mezinárodním shlukem dimenzí je citovanost a citovanost přepočítaná na akademického pracovníka. Vizualizuje tak fakt, že zásadní pro dobré umístění vysoké školy je její výzkumná orientace a kvalitní výzkum, jakož i mezinárodní spolupráce/zaměření, ostatní aktivity (jakkoliv bezesporu důležité) pak jsou schopny ovlivnit výsledek minimálně. I to je cenné pro přemýšlení o tom, které instituce mají vůbec možnost se v mezinárodních srovnáních umístit. Jenom škoda, že není více uvedena metodologie a výpočty. Byla by to zajímavá kapitola k publikování a k potvrzení toho, že tři nejznámější rankiny, ať se tváří, že hodnotí celé spektrum aktivit vysoké školy, vypovídají de facto pouze o výzkumné práci, příp. internacionalizaci instituce, a uspět tedy mohou pouze vysoké školy s takovýmto profilem.

Šestá kapitola je věnována **stanovení profilů českých veřejných vysokých škol a jejich fakult.** Autor chce ukázat diverzitu českého vysokoškolského systému. Uvádí, že v práci navazuje na metodiku Střediska vzdělávací politiky (SVP) z r. 2012 (viz str. 62). Metodika SVP, ze které autor vycházel, je velmi vhodná. Jednak proto, že je názorná, neboť hodnotí vysoké školy 1 – 5 hvězdičkami, podle toho, do jaké míry vysoká škola (na bodové hranici 1-100) naplňuje příslušnou dimenzi, jednak proto, že hezky vyniknou různé profily vysokých škol. Jistě by bylo možné diskutovat, zda vybírat tolik ukazatelů, zda

byla dostatečně ošetřena kvalita dat apod. To ale nic nemění na použité metodě. **Vizualizace profilů českých vysokých škol či fakult, takto provedená, je pro další diskuse užitečná a originální, nikdo jiný to v ČR nezpracoval.** Co ale autor nevěděl, je, že základem této kapitoly je de facto publikace Jana Kouckého a Aleše Bartuška z r. 2016 s názvem [Bohatství v rozmanitosti](#) vydaná Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy v r. 2016. Také tato publikace pracovala s identickými 85 ukazateli (vysvětleny jsou v příloze 1 disertační práce; převzaty jsou z výše uvedené publikace), uskupenými do v práci uváděných 7 dimenzí profilu vysoké školy. V uvedené publikaci byly taktéž publikovány všechny v disertaci uváděné tabulky a grafy, stejně jako řada v práci uváděných závěrů.

U kompositních ukazatelů, kterými jednotlivé dimenze profilu vysoké školy jsou, záleží také na váhách dílčích ukazatelů. Dle autora jsou uvedeny v příloze 3 disertační práce, *Váhy ukazatelů v dimenzích profilu veřejných vysokých škol a fakult v ČR 2016*. Nedovíme se však o nich mnoho, k dispozici je grafické znázornění bez dalšího vysvětlení. Nevíme, jak byly váhy dílčích ukazatelů v rámci jednotlivých dimenzí profilu odvozeny, z grafického znázornění nepoznáme ani jejich hodnoty. Jinde v textu disertace se již žádné další informace nevyskytují.

Další slabinou je, že tato část práce ustrnula v roce 2016. Je škoda, že autor např. alespoň stručně, nereflektoval, kde např. došlo v českém vysokém školství k nějakému formalizovanému uznání diverzity institucí. Např. v oblasti financování veřejných vysokých škol, kdy byly od r. 2018 vysoké školy ve výkonovém ukazateli rozčleněny do [4 segmentů](#) (viz str. 7 *Pravidel pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pro rok 2018*) s využitím trochu jiných kritérií/vah kritérií pro každý segment. Koreluje toto rozdělení nějak s profily vysokých škol uvedených v disertaci?

Nicméně, jak je uvedeno v disertaci, dosud platí, že převládají formální kritéria a nastavená pravidla diverzifikaci vysokých škol příliš nebrání, ale ani ji nepodporují (jeden příklad za všechny - pravidla Národního akreditačního úřadu pro akreditaci a hodnocení vysokých škol).

Kapitola sedmá – Shrnutí a závěry. Tato kapitola opakuje závěry, které jsou uvedeny v jednotlivých částech práce. V závěrech týkajících se kapitoly šesté pracuje se závěry publikace *Bohatství v rozmanitosti* (viz str. 89 – 90 zmíněné publikace). Závěry jednotlivých kapitol nejsou nikterak vzájemně propojovány.

Závěrečné hodnocení

Cíle, které si autor stanovil ve své disertační práci, jak správné chápání mezinárodních hodnocení, tak pokusy o komplexnější hodnocení na globální úrovni i na úrovni českých vysokých škol a fakult, **jsou cíle aktuální a důležité.** Globální žebříčky jsou jediným, široce dostupným mezinárodním srovnáváním, které univerzity, jejichž působnost přesahuje hranice země, mají k dispozici. Jsou-li výsledky rankingů využívány s rozvahou, mohou přispět k rozvoji jak vědecké, tak i dalších činností vysokých škol. **Pro české prostředí toto platí dvojnásob,** neboť jsme malou zemí a české vysoké školy se nezbytně musejí poměřovat s kvalitními zahraničními institucemi. Taktéž kapitola týkající se profilů českých vysokých škol je inspirativní a tento úhel pohledu je pro hodnocení rozvoje systému vysokých škol i jednotlivých institucí velmi důležitý. Lze taktéž konstatovat, že **cíle, které si autor stanovil, byly v disertační práci naplněny.**

V oblasti **metodologie** koncipování *Cross Ranking*, zejména hodnocení vysokoškolských systémů, je práce přínosná, stejně jako přístup k vytváření profilů českých vysokých škol. Zde by stálo zato ještě diskutovat, zda je třeba mít 85 ukazatelů a také by bylo dobré dovědět se něco více o kvalitě dat z některých zdrojů (šetření *Primát.cz* či vůbec více o agentuře Studenta Media, její práci s daty apod.) a metodologii samotné. Práce je v tomto ohledu velmi stručná.

Jak jsem již uvedla dříve, *Cross Ranking* i *Profily českých vysokých škol* jsou v českém prostředí přístupy k hodnocení originální a zajímavé a stálo by za to v nich pokračovat a využívat je v praxi. I přesto, že se jedná o práce staršího data (2016 nebo 2019), jsou **oba nástroje stále aktuální a potřebné**, jakož i témata – rankiny a mezinárodní či národní srovnávání institucí/vysokoškolského systému, stejně jako téma diverzifikace českých vysokých škol. Další výzkum by byl žádoucí. Otázkou pro mne je, zda je *Cross Ranking* nějakým způsobem dále vyhodnocován (udržována databáze) či zda byly s profily vysokých škol nějak pracováno, byly v praxi dále využívány. Pro další diskusi o rozvoji vysokého školství poskytují představené metody hodnocení a srovnávání zajímavý materiál založený na robustní datové základně, která by ale chtěla aktualizovat.

Slabinou práce je, že v některých částech se autor nepokusil o vlastní analýzu či hodnocení a omezuje se na pouhý výčet výsledků (např. hodnocení českých vysokých škol v mezinárodních srovnáních v kap. 4.5). Málo rozpracovaná je i metodologie. Na obojí upozorňuji výše v textu.

Dále mi v textu práce (v seznamu použitých zdrojů jsou) chyběly odkazy na publikace, kde již byly části disertace publikovány, a nějaké bližší vysvětlení toho, co a jak z nich bylo v práci využito. To by měl autor práce při obhajobě vysvětlit. Jedná se vždy o publikace, kdy je sám spoluautorem:

- BARTUŠEK, Aleš; KOUCKÝ, Jan, 2019. *Cross Ranking 2018: Comparing World Higher Education Systems and Institutions*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7603-048-0;
- KOUCKÝ, Jan; BARTUŠEK, Aleš, 2019. *Analýza: Nejlepší vysoké školy na světě a v Česku. In Universitas; dostupné na <https://www.universitas.cz/tema/4502-analyza-jake-jsou-nejlepsi-skoly-na-svete-a-v-cesku> [cit. 2022-3-13]; není uvedeno v seznamu literatury;*
- KOUCKÝ, Jan; BARTUŠEK, Aleš, 2016. *Bohatství v rozmanitosti*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-915-5; dostupné na <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Bohatstvi%20v%20rozmanitosti%20-%20Profily%20verejnych%20vysokych%20skol%20a%20fakult%20v%20CR%202016.pdf> [cit. 2022-3-13].

Poté lze říci, že **disertace splňuje podmínky kladené na disertační řízení a doporučuji disertační práci k obhajobě a udělení titulu Ph.D..**

V Praze dne 15. 3. 2022

Věra Šťastná